

ارتباط سطح فعالیت بدنی، ترکیب بدن و پروفایل لیپیدی با تخریب دیسک مهره‌های کمری در بزرگسالان کاندیدجراحی

شیوا ماشین چی

چکیده

مقدمه: کمردرد (BP) یک مشکل ناتوان‌کننده جدی و پرهزینه در اکثر جوامع می‌باشد. تخریب دیسک مهره‌های کمری (LDD) به‌عنوان یکی از مهم‌ترین علل درد در ناحیه پایین کمر (LBP) مورد توجه قرار گرفته و عوامل مختلف ژنتیکی و محیطی در بروز آن دخیل می‌باشند. هدف از این مطالعه، بررسی فراوانی برخی از ریسک‌فاکتورهای شناخته‌شده تخریب دیسک بین مهره‌ای در بیماران کاندید جراحی و ارتباط این عوامل با نوع بیماری در آن‌ها بود.

روش کار: مطالعه روی ۱۳۰ بیمار بزرگسال (۲۰ تا ۷۷ سال) کاندید جراحی برای یکی از بیماری‌های تخریب دیسک مهره کمری بستری در مرکز آموزشی درمانی پورسینای رشت انجام گرفت. روش جمع‌آوری اطلاعات این مطالعه، از نوع بالینی و بر اساس اطلاعات پرونده پزشکی بیماران بستری، پرسشگری چهره‌به‌چهره با استفاده از پرسشنامه پیش‌آزمون شده و پرسشنامه استاندارد RAPA و همچنین درخواست آزمایش خون ناشتا و بررسی نتایج آن‌ها بوده و اطلاعات آنتروپومتریک، توسط محقق اندازه‌گیری گردید. یافته‌های پژوهش توسط نرم‌افزار SPSS ورژن ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و از آزمون کای دو و تست دقیق فیشر جهت بررسی ارتباط بین متغیرهای کیفی و رتبه‌ای با سطح معنی‌داری $p < 0.05$ استفاده گردید.

یافته‌ها: میانگین سنی بیماران 58.12 ± 17.48 سال بدون تفاوت بارز بین زن و مرد (میانگین سنی مردان، ۶۱/۲ سال کمتر از زنان) و تعداد مردان ۸/۱ برابر زنان بود. ۷۳٪ بیماران بیشتر از یک سال از شروع علائم بیماریشان می‌گذشت و ۶۱٪ آن‌ها با تشخیص هرنی بستری شده بودند. ۸/۶۰٪ آزمودنی‌ها دارای بیماری‌های همراه بودند که چربی خون بالا (۷/۳۲٪ موارد) و پرفشاری خون (۸/۳۰٪ موارد) از بیشترین بیماری‌های همراه بود. سابقه سایر بیماری‌های مهره کمری در ۷/۸۷٪ افراد وجود نداشت و ۸/۸۳٪ افراد، گزارشی از سابقه تروما به کمردرد گذشته ذکر نکردند. بیش از نیمی از افراد (۵۸/۴٪) گزارشی از مشکلات تشخیص داده شده مهره‌های کمری در حداقل یکی از اقوام درجه ۱ خود و ۶/۳۴ آن‌ها گزارشی از مشکلات مهره کمری منجر به جراحی در اقوام درجه ۱ خود داشتند و بیشترین تعداد مشاهده شده جراحی در یک خانواده ۵ مورد بود. در بررسی پروفایل لیپیدی ناشتای بیماران، ۷/۸۷ درصد افراد دارای پروفایل لیپیدی غیرنرمال بودند. میزان کلسترول تام، LDL و تری‌گلیسرید به ترتیب در ۲/۶۸، ۵/۶۸ و ۲/۴۶ درصد افراد بیش از حد نرمال و میزان HDL در ۶/۴۴ درصد افراد کمتر از حد نرمال بود. ۷۴/۶٪ افراد دارای BMI بالاتر از ۲۵ و ۶/۸۴٪ دارای دور شکم بیشتر از حد نرمال بوده و میانگین BMI و دور شکم در افراد

مورد مطالعه به ترتیب $۱۴/۲۸ \pm ۵۸/۴$ و $۷۳/۱۰۴ \pm ۵۷/۱۶$ سانتی متر بود. درصد بیشتری از زنان دارای دور شکم غیرنرمال نسبت به مردان بوده ($۸۹/۳\%$ در مقابل $۷۶/۱\%$) و تفاوت آماری معنی داری بین میانگین دور شکم در مردان و زنان مشاهده شد ($P=0/011$). تغییرات ناگهانی وزن در $۲۶/۲$ افراد گزارش شد که ۵۶% آن به صورت کاهش وزن ناگهانی بود. فعالیت بدنی در $۸۸/۵\%$ افراد زیر حد مطلوب بوده و $۲/۸۹\%$ سابقه انجام ورزش به صورت حرفه‌ای نداشتند. تحصیلات اکثر بیماران ($۸/۷۷\%$) زیر دیپلم و شغل حدود یک سوم کارگری و کشاورزی و بیش از یک سوم دیگر خانه‌داری بوده و $۲/۷۹\%$ از آزمودنی‌ها سابقه‌ای از مصرف سیگار گزارش نکردند. یافته‌های استنباطی در تحقیق حاضر نشانگر ارتباط معنی دار بین متغیرهای BMI و پروفایل لیپیدی غیرنرمال با تخریب مهره‌های کمری بود ($P<۰/۰۵$) که این ارتباط در مورد سایر متغیرها معنی دار نبود ($P>۰/۰۵$).

بحث و نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر مؤید مطالعات قبلی مبنی بر کمبود سطح فعالیت بدنی، وضعیت نامطلوب ترکیب بدن خصوصاً BMI و چاقی شکمی و پروفایل لیپیدی در بیماری‌های دژنراتیو مهره‌های کمری بوده و درخصوص رابطه معنی دار مشاهده شده بین BMI و پروفایل لیپیدی غیر نرمال با نوع بیماری دژنراتیو، نیاز به تحقیقات بیشتر می‌باشد.

واژگان کلیدی: تخریب دیسک مهره‌های کمری، فعالیت بدنی، ترکیب بدن، BMI، دور شکم، پروفایل لیپیدی.